

Kasteel Borgharen

- Waar: Borgharen, Maastricht
- Bouwjaar: donjon 9de eeuw, kasteel in de middeleeuwen
- Huidige functie: geen, in restauratie

Landgoed

De restauratie van Kasteel Borgharen zal zo'n vijftien jaar gaan duren en rond 10 miljoen euro gaan kosten.

foto's Harry Heuts

Kasteelheer voor 1 euro

Historische villa's, kastelen en hoeves.

Een rondgang langs de pareltjes van de Landgoederenzone die de meeste mensen wel vanbuiten kennen, maar waar zelden iemand binnenkomt. Vandaag: Kasteel Borgharen.

door Jeroen Geerts

De restauratie van Kasteel Borgharen is een echt sociaal buurtproject geworden. Dagelijks komen tientallen vrijwilligers en studenten de handen uit de mouwen steken. En dat komt waarschijnlijk mede doordat het kasteel afgelopen jaar niet werd gekocht door een rijke kasteelheer maar door de 'gewone' Borgharenaar Ronny Bessems. En dan ook nog eens niet voor de ruim 18 miljoen die er ooit voor gevraagd werd, maar voor een symbolische één euro. Buurtbewoners hebben bovendien een band met het kasteel, waar velen van hen in hun jonge jaren in tuinen hingen en op de gracht schaatsten. Bessems zelf ook. Hij werd recht tegenover de statige toegangspoort geboren en raakte al op jonge leeftijd gefascineerd door wat waarschijnlijk het oudste kasteel van Maastricht is. In de 9de eeuw, in de tijd van de plundertochten van de Vikingen, werd hier een donjon ge-

sticht, een verdedigingstoren. De 'burcht Van Haeren', vernoemd naar de door de Heren van Valkenburg benoemde ridders Van Haeren, moest de Maas verdedigen. Het geslacht Van Haeren heerste eeuwenlang over Borgharen en kreeg voogdij over Maastricht en de proosdij Meerssen. Het kasteel werd steeds uitgebreid. Totdat het in 1318 deels werd verwoest door de bisschoppen van Luik, die het spuugzat waren dat de Van Haerens tol hieven op de Maas en naar verluidd handelaars beroofden. Huwelijken en vererving zorgden ervoor dat het kasteel in handen van invloedrijke families bleef: Scheiffart van Merode, Van Isendorn à Blois en De Agris. Van die laatste lag tot voor kort een drietal mummies in de grafkelder. Bessems weet het nog goed. „Ik heb ze zelf gezien.” De sierlijke grafsteen is er nog. De mummies zijn weg. „De schedels zijn verkocht op eBay.” Van der Heyden à Blisia, De Rosen, De Brigode de Kemlandt, De Selys Longchamp. Na de Tweede Wereldoorlog was het kasteel eigendom

van baron De Moffarts en barones De Rosen en daarna van de Amsterdamse hoteleigenaar De Cocq, gevolgd door het echtpaar Veenhuizen-Van Paeschen. Die laatste bewoners waren iets meer gesteld op hun privacy en de tuinen gingen op slot. Toen de rechterstoren in 1985 werd verwoest door bliksemslag verloor Veenhuizen zijn interesse en langzaam maar zeker raakte het kasteel in verval. Zijn droomkasteel kon Bessems niet betalen, maar in 2003 kocht hij wél de naastgelegen uit 1651 stammende hoeve. De gemeente Maas-

tricht beloofde de restauratie van het pand, dat nu dienst doet als bed & breakfast, met de Victor de Stuersprijs voor uitzonderlijk geslaagde restauraties. „Maar eigenlijk wilde ik het kasteel.” Na veel omwegen lukte dat dan toch. „De bank wilde van het kasteel af.” En mede op basis van zijn werk in de hoeve meende de bank dat Bessems de enig geschikte eigenaar was. Maar pas op: de restauratie zal nog zo'n vijftien jaar gaan duren en rond tien miljoen euro kosten. Vandaar ook dat Bessems meteen daarna aankoop begon. Stap één: de totale

wildernis in de tuinen opruimen. De eenheid tussen kasteel en hoeve is hersteld. De restauratie van de bouw is van start gegaan in de stallen. Het kasteel zelf is vies en verloederd maar afgezien van de ingestorte toren nog in goede staat. Een aantal kamers heeft zijn karakteristiek verloren toen er appartementen in kwamen. Alle daarbij behorende sanitair moet eruit. Wand-schilderingen en ornamenten zijn meermaals overgeschilderd, alle doorgangtjes tussen de kamers zijn dichtgemetseld. Bessems grootste verdriet: „De mooiste kamers zijn integraal verkocht. De salon, de Chinese kamer met zijn kleden en schilderingen en de Chambre Romaine.” Bessems zet alles op alles om ze te traceren. „Ik wil ze op z'n minst kopiëren.” Zijn enige doel is het kasteel redden van de ondergang en het zoveel mogelijk terugbrengen in originele staat. Daarna? Het landgoed gaat hoe dan ook weer open. „Als een soort stadspark.” Het kasteel? Bessems weet het niet. „Ik wil er hoe dan ook niet iets commercieels in uitbaten.”